

Document de 1325-1334 de petició perquè l'església gòtica de Santa Maria de Castelló d'Empúries sigui erigida com a catedral i seu episcopal.

Petició feta per l'infant Pere I comte d'Empúries al Papa Joan XXII perquè erigeixi l'església de Santa Maria de Castelló d'Empúries en catedral.

L'INFANT PERE I D'ARAGÓ I COMTE D'EMPÚRIES (1325-1342) DEMANA AL PAPA JOAN XXII QUE L'ESGLÉSIA GÒTICA DE SANTA MARIA DE CASTELLÓ D'EMPÚRIES SIGUI ERIGIDA EN CATEDRAL I EN LA SEU EPISCOPAL DEL RECUPERAT BISBAT D'EMPÚRIES.

0*. Toledo, ADM, Fons Comtat d'Empúries, doc. 2.169 (2). – A. Còpia digitalitzada: AMCE, Fons ADM secció Comtat d'Empúries, doc. 2.169 (2). Inèdit.

Transcripció:

“Signat Santitatis Vestrae, devotus et humilis filius voster Infans Petrus Rippacurcie et Impuriarum comes que castrum et locus Castilionis Impuriarum est locus insignis habens clerum et populum cognosum, et que dictum castrum distat a civitate Gerundensis fere per unam dietam; dictusque infans castrum et locus predicta totumque comitatum Impuriarum, in quo castrum et locus predicta consistunt habet et possidet per alodium liberum atque franchum cum omnimoda jurisdictione alta et bassa et toto dominio imperali, quamque a longis retro temporibus continue, inter nobiles et potentes circumvicionis comitatus eiusdem, ex parte una, et illos qui perferunt comitatum supra dicto, et est eundem infantem ex altra, magna discordie guerre dissentiones et scandala, ac inimicitie exorte fuerunt. Ex quibus homicidia et alia plura mala innumera pervenerunt. Ita que homines dicti comitatus, cum eos pro aliquibus ad forum ecclesie /cum/ et episcopum tan quam ad loci diocesanum spectantibus contigit habere recessum, tum propter huius distanciam, tum propter dissentiones guerras predictas magna animarum et corporum pericula scriberunt et scriberent continue, dicto Infanti suoque statui et dominio periudicialia quam perlimum, nisi per Santitatis Vestrae clemenciam celerius succurrant a propter que et non nulla alia non facile numeranda pericula perlimum expedites redditus, ut **ecclesia sancte Marie dicti castri et loci Castilionis in Cathedralem per vostram beatitudinem erigat.** Nam huius erectio fieri petint condecet et absque magno periudicio ecclesie Gerundensis, maxime ex rationibus infrascriptis. Quoniam dicta ecclesiam Gerundensis inter alias diocesis provincie Therraconensis, hoc diocesis laciorem, et sub se plures abbacias et monasteria ac spiritualem jurisdictionem qua due ex aliis ecclesiis periudicie supradicte. Quapropter assignata eiusdem ecclesie dicti castri per diocesis certa parte Gerundensis eidem ecclesiam Gerundensis potit competens diocesis remane. In redditibus vero eidem ecclesie in cathedralem actore domino erigende talit potit periudici, ut videlicet monasterium sancti Petri Rodensis, ordinis sancti Benedictini, ecclesie romana immediatus subiectum, quod quidem monasterium est in dicto comitatu prope dictum castrum et locum, ad duas leucas vel circiter, constitutum valoris annui quator vel

quinque milla librae malgurensis, eidem erigende ecclesie vinata. Et ex redditibus dicti monasteri et aliis redditibus ecclesie dicti castri et loci poterunt in dicta ecclesia competentes ordinari praebedem, et ad illas competens eorum (...) numerus institui in eadem et inter alios que beneficiati predicti monasteri. Instituatum et sicut loco eorum (...) et nomina habeant archidiaconorum et propositorum per ut in sede debent habere; dictusque comitatus in quo ultra quinquaginta tam parrochiales quam alie ecclesie esse noscuntur poterint per diocesis, eidem ecclesie assignari. De abbas predicti, monasteri prefici in episcopum et pastorem iamdicte ecclesie sit erectionis. Ita que hiis per actis prefacta ecclesia sit de novo erecta, habeat redditus et diocesis competentes. Et nihilominus residuum diocesis quod eidem Gerundensis ecclesie remanebit, erit in quincuplo maius quam illud quos eidem ex erectione huiusmodi adimetur. Sic tamen quod temporalia et redditus que et quos episcopus ecclesia et capitulum Gerundensis in dicto comitatu obtinet sibi salva remaneant et illesa. Quare, humiliter, supplicat Santitati Vestris dictus Infans quot ad obviandum huiusmodi animarum et corporum periculis, et statui suo providendum etiam in hac parte predicta, omnia et singula, que ad dei laudem divini cultus augmentum et decorem castri et comitatus predictorum decenter fieri possunt et multa alia bona resultare exmodum digni de solita nostra clementia percomplere.”

Traducció i resum del contingut:

L'Infant Pere I, comte de Ribagorça i d'Empúries, del lloc i del castell de Castelló d'Empúries, que és a una jornada de distància de la ciutat de Girona, posseeix per lliure i franc alou –i amb tot tipus de jurisdicció i domini– tot el comtat d'Empúries. Tanmateix, existeixen grans discòrdies, guerres, dissensions i enemistat entre els nobles i senyors del comtat, per una banda, i el comte i els que prefereixen el comtat sota el domini del comte, per una altra. Això ha provocat assassinats i altres crims. Per evitar el perill que suposa aquesta situació, el dit Infant demana amb clemència a Vostra Santitat, **el Papa Joan XXII, que erigeixi l'església de Santa Maria** del dit castell i lloc **de Castelló d'Empúries en catedral**, per la beatitud del Sant Pare. És cert, però, que aquesta erecció d'església en catedral pot semblar que perjudiqui l'església de Girona, però, amb el temps, els guanys que el bisbat i el capítol de Girona obté en el dit comtat romandran protegits. Per aquest motiu, dit infant suplica humilment a Vostra Santitat que per evitar els perills per l'ànima i el cos, per augmentar el culte diví i per aconseguir innumbrables bons resultats a tot el comtat, escolti la nostra clemència i súplica.

Observacions

Tot i que el document no especifica cap data, el pontificat de Joan XXII es produí entre els anys 1316 i 1334 i el govern de l'Infant Pere I entre 1325 i 1342. Cal suposar, doncs, que el document fou redactat entre 1325 i 1334. L'Infant Pere I i el seu germà Ramon Berenguer després (1342-1364) varen donar un gran impuls a les obres de l'església de Santa Maria amb la idea de convertir-la en catedral. Després dels molts precs que Pere I va dirigir a la

